

30 marca – DNIEM POLSKIEGO ATEIZMU

Autor tekstu: **Wojciech Rudny**

Swoje święta mają katolicy, mają także wyznawcy innych religii. Niech więc i swoje święto mają ludzie, którzy nie podzielają dogmatów i poglądów religijnych występujących w naszym kraju.

Dlaczego 30 marca? Dlatego, że tego właśnie dnia stracono Kazimierza Łyszczyńskiego — autora dzieła *De non existentia Dei*, czyli *O nieistnieniu Boga*, w którym zawarte były między innymi takie oto stwierdzenia:

I — zaklinamy was, o teologowie, na waszego Boga, czy w ten sposób nie gasicie światła Rozumu, czy nie usuwacie słońca ze świata, czy nie ściągacie z nieba Boga waszego, gdy przypisujecie Bogu rzeczy niemożliwych, atrybuty i określenia przeczące sobie.

II — Człowiek jest twórcą Boga, a Bóg jest tworem i dziełem człowieka. Tak więc to ludzie są twórcami i stwórcami Boga, a Bóg nie jest bytem rzeczywistym, lecz bytem istniejącym tylko w umyśle, a przy tym bytem chimerycznym, bo Bóg i chimera są tym samym.

III — Religia została ustanowiona przez ludzi bez religii, aby ich czczono, chociaż Boga nie ma. Pobożność została wprowadzona przez bezbożnych. Lęk przed Bogiem jest rozpowszechniany przez nie lękających się, w tym celu, żeby się ich lękano. Wiara zwana boską jest wymysłem ludzkim. Doktryna, bądź to logiczna bądź filozoficzna, która się pyszni tym, że uczy prawdy o Bogu, jest fałszywa, a przeciwnie, ta, którą potępiono jako fałszywą, jest najprawdziwsza.

IV — Prosty lud oszukiwany jest przez mądrzejszych wymysłem wiary w Boga na swoje uciemnienie; tego samego uciemnienia broni jednak lud, w taki sposób, że gdyby mędrcy chcieli prawdą wyzwolić lud z tego uciemnienia, zostaliby zdławieni przez sam lud.

V — Jednakże nie doświadczamy ani w nas, ani w nikim innym takiego nakazu rozumu, który by nas upewniał o prawdzie objawienia bożego. Jeżeli bowiem znajdowałby się w nas, to wszyscy musieliby je uznać i nie mieliby wątpliwości i nie sprzeciwialiby się Pismu Mojżesza ani Ewangelii — co jest fałszem — i nie byłoby różnych sekt, ani ich zwolenników w rodzaju Mahometa itd. Lecz /nakaz taki/ nie jest znany i nie pojawiają się wątpliwości, ale nawet są tacy, co zaprzeczają objawieniu, i to nie głupcy, ale ludzie mądrzy, którzy prawidłowym rozumowaniem dowodzą czegoś wręcz przeciwnego, tego właśnie, czego i ja dowodzę. A więc Bóg nie istnieje".

8 marca 1689 r. litewski marszałek nadworny z polecenia króla Jana III Sobieskiego ogłosił wyrok skazujący Kazimierza Łyszczyńskiego na karę śmierci. Egzekucja Łyszczyńskiego odbyła się

przed południem **30 marca 1689 r.** na Rynku Starego Miasta w Warszawie. Co prawda istnieją sprzeczne relacje na temat jej przebiegu. Według listu biskupa kijowskiego Andrzeja Chryzostoma Załuskiego polski ateista został stracony w sposób wyjątkowo okrutny:

"Wreszcie wyprowadzono go na miejsce stracenia i okrutnie znęcano się najpierw nad jego językiem i ustami, którymi on okrutnie występował przeciw Bogu. Potem spalono jego rękę, która była narzędziem najpotworniejszego płodu, spalono także jego papiery pełne bluźnierstw i na koniec on sam, potwór, został pochłonięty przez płomień, które miały przebłagać Boga, jeżeli w ogóle za takie bezceństwa można Boga przebłagać [...]".

I choć inne przekazy nie potwierdzają tak brutalnego charakteru egzekucji, według nich Łyszczyński został ścięty, a jego ciało wywieziono poza mury miejskie i spalono. (Spalono również jego dzieło). Niemniej był to wyrok wołający o pomstę do nieba, które, jak doskonale wiemy, zazwyczaj w takich chwilach nie interweniuje. A jeśli nie o pomstę, to przynajmniej naszą pamięć dzisiaj, w Polsce XXI wieku. Żyjemy bowiem we wspaniałych czasach, kiedy wolno nam mówić niemal wszystko. Ale to dzięki takim odważnym i myślącym niezależnie ludziom, jak Kazimierz Łyszczyński, możemy dziś cieszyć się wolnością naszych poglądów i przekonań.

Dlatego niech polscy ateści, których jest coraz więcej w naszym kraju, potwierdzą, choć minutą ciszy, tylko jedną minutą pamięci, swą żywą więź z człowiekiem, który odważył się myśleć niezależnie, i za to zginął śmiercią prawdziwie męczeńską. Do ateistów mogą przyłączyć się wszyscy ci, którzy zgadzają się z tym, że wolność przekonań jest wielką wartością, jest fundamentem, na którym chcemy budować nasze społeczeństwo i państwo. Łyszczyński bowiem zginął za swoją Prawdę, która wcale nie musiała być, i nie była, mniej warta od Prawdy tych, którzy go skazali na śmierć.

Czy stać nas na zamanifestowanie naszej żywej więzi z człowiekiem, który 320 lat temu, w katolickiej Polsce, odważył się myśleć prawdziwie niezależnie?

Zobacz także te strony:

[O nieistnieniu boga](#)

[Kazimierz Łyszczyński 1634-1689](#)

Wojciech Rudny

Z wykształcenia pedagog i historyk. Wydawca i niezależny publicysta.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 27-02-2009)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6381) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6381>)

Contents Copyright © 2000-2009 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2009 Michał Przech

Autorem portalu Racjonalista.pl jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne

programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl